

18 Μαΐου 1821

Στη Βέρβена και στα Δολιανά

Ο κεχαγιάμπεης (τοποτηρητής του πασά) Μουσταφά είχε εντολή από τον απασχολημένο με την πολιορκία του Αλή, στα Γιάννενα, Χουρσίτ πασά να σπεύσει στην Πελοπόννησο με 3.500 Αλβανούς, να στηρίξει τους Τούρκους όπου αυτοί εξακολουθούσαν να αντιστέκονται και να ενισχύσει την άμυνα της Τρίπολης, περιμένοντας τον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιοσέ Μεχμέτ. Οι δυο τελευταίοι, είχαν εντολή να πνίξουν την επανάσταση στη Ρούμελη κι έπειτα να κατέβουν στον Μοριά και, μαζί με τον Μουσταφά, να βάλουν τέλος στον ξεσηκωμό.

Ο Μουσταφά έφτασε στην Τρίπολη στις 6 Μαΐου του 1821. Στις 12 με 13, νικήθηκε από τον Κολοκοτρώνη στο Βαλτέτσι. Χρειαζόταν επείγοντως μια νίκη για να αναπερώσει το πεσμένο ηθικό των Τούρκων. Σκέφτηκε να χτυπήσει το στρατόπεδο που οι Έλληνες είχαν στήσει στα Βέρβена (νότια της Τρίπολης) με σκοπό να ξεκινήσουν πολιορκία του τουρκικού διοικητικού κέντρου της Πελοποννήσου. Γνωρίζοντας καλύτερα τα πράγματα, οι Τούρκοι της Τρίπολης πρότειναν να περιμένουν τον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιοσέ Μεχμέτ. Αγνοούσαν ότι αυτοί οι δυο ποτέ δεν θα κατέβαιναν στον Μοριά καθώς είχαν βρει τον μπελά τους στη Ρούμελη από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο. Ο Μουσταφά επέμενε. Διάλεξε την 18^η Μαΐου για τον αιφνιδιασμό του.

Νύχτα 17 Μαΐου, ο Νικήτας Σταματελόπουλος έφτασε στα Δολιανά. Αποφάσισε να περάσει εκεί τη νύχτα, σκοπεύοντας το πρωί να συνεχίσει τον δρόμο για το Ναύπλιο όπου μετέβαινε με καμιά διακοσαριά ενόπλους, προκειμένου να ενισχύσει την εκεί πολιορκία.

Πρωί, 18 Μαΐου 1821, βγήκαν από την Τρίπολη 6.000 Τούρκοι. Το σχέδιο του Μουσταφά προέβλεπε κυκλωτική κίνηση και εκκαθάριση των γύρω από τα Βέρβена περιοχών, πριν να χτυπηθεί το κύριο ελληνικό στρατόπεδο. Στα Δολιανά, του προέκυψαν οι άνδρες του Νικήτα. Ταμπουρώθηκαν στα σπίτια του χωριού κι άρχισαν να αμύνονται σθεναρά. Ο Μουσταφά άφησε μια δύναμη να προσπαθεί να τα βγάλει πέρα με τους διακόσιους

ταμπουρωμένους στα Δολιανά κι έστειλε τους πολλούς να χτυπήσουν τα Βέρβενα. Αιφνιδιασμός όμως δεν υπήρχε πια. Με ηγέτες τον Πάνο Γιατράκο και τον Θεοδώρητο Βρεσθένη, οι 2.300 Έλληνες τους περίμεναν σε κακοτράχαλο σημείο όπου το ιππικό ήταν αδύνατο να δράσει. Στη μάχη, δυο Τούρκοι σημαιοφόροι σκοτώθηκαν. Οι άλλοι το πήραν για κακό σημάδι κι άρχισαν να υποχωρούν. Οι Έλληνες τους καταδίωξαν.

Στα Δολιανά, οι άνδρες του Νικήτα Σταματελόπουλου έκαναν έξοδο και πήραν στο κυνήγι τους πολιορκητές. Από τους τριακόσιους νεκρούς που οι Τούρκοι είχαν εκείνη την ημέρα, οι 250 πήγαν από τα χέρια του Σταματελόπουλου και των ανδρών του αποσπάσμάτος του. Ως τότε, τον έλεγαν Νικηταρά κι ήταν ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκων. Από τη μέρα εκείνη, το παρατσούκλι του συμπληρώθηκε: Νικηταράς ο Τουρκοφάγος.

1291: Ο σουλτάνος της Αιγύπτου και ο γιος του, Ασράφ, κυριεύουν την Άκρα, τελευταίο οχυρό των σταυροφόρων στους Άγιους Τόπους.

1804: Ο Ναπολέων Βοναπάρτης ανακηρύσσεται αυτοκράτορας της Γαλλίας. Ενθρονίστηκε στις 2 Δεκεμβρίου του 1804.

1868: Γεννιέται ο Νικόλαος Β', τελευταίος τσάρος της Ρωσίας. Ανατράπηκε από την ρωσική επανάσταση το 1917 κι εξορίστηκε με την οικογένειά του έναν χρόνο αργότερα, οπότε και εκτελέστηκε (16 του Ιουλίου του 1918).

1920: Γεννιέται κοντά στην Κρακοβία της Πολωνίας ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β' (Κάρολ Γοτζίλα). Το 1978 έγινε ο πρώτος μετά από 455 χρόνια μη Ιταλός ποντίφικας. Πέθανε στις 2 Απριλίου 2005.

1944: Συμμαχικά στρατεύματα καθοδηγούμενα από τον πολωνικό στρατό, καταφέρνουν να διώξουν τους Γερμανούς από το Μόντε Κασίνο, στην Ιταλία.

1944: Αρχίζει στη Σοβιετική Ένωση η απέλαση περισσότερων από 200.000 Τατάρων από την Κριμαία. Είχαν κατηγορηθεί ότι συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς κατακτητές.

1974: Η Ινδία γίνεται πυρηνική δύναμη όταν η πρώτη έκρηξη ατομικής βόμβας πραγματοποιείται με επιτυχία στην Έρημο του Ρατζαστάν.

1980: Έκρηξη του ηφαιστείου στο Βουνό Αγία Ελένη στην Ουάσινγκτον δημιουργεί σύννεφο στάχτης μήκους 2.500 μιλίων και πλάτους 1.000.

1980: Η ΕΟΚ αποφασίζει να επιβάλλει κυρώσεις κατά του Ιράν.

1980: Στο Περού, γίνονται οι πρώτες γενικές εκλογές απ' το 1963 και έχουν ως αποτέλεσμα την νίκη του πρώην Προέδρου Φερνάντο Μπελόντ Τερί.

1990: Οι δυο Γερμανίες υπογράφουν συνθήκη για ενιαίο νόμισμα, βασικό βήμα στον δρόμο για την ένωση.

1993: Οι Δανοί επικυρώνουν με δημοψήφισμα την Συνθήκη του Μάαστριχτ, την οποία είχαν απορρίψει στην προηγούμενη ψηφοφορία τον Ιούνιο του 1992.

1996: Στην Ιταλία, ορκίζεται πρωθυπουργός ο Ρομάνο Πρόντι και ηγείται έτσι της 55ης ιταλικής κυβέρνησης απ' τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κι έπειτα.

2017: Με 153 ψήφους υπέρ έναντι 128 κατά, ψηφίζεται το πολυνομοσχέδιο, ουσιαστικά 4ο μνημόνιο, με σκληρά μέτρα που επέβαλαν στην Ελλάδα οι θεσμοί.

Η 18^η Μαΐου στον πολιτισμό

18 Μαΐου 1872

Ο Μπέρτραντ Ράσελ

Ήταν μαθηματικός, φιλόσοφος και κοινωνιολόγος αλλά έμεινε στην ιστορία για τους αγώνες του για την ειρήνη και τον πυρηνικό αφοπλισμό. Ο σερ Μπέρτραντ Ράσελ γεννήθηκε στην Αγγλία, στις 18 Μαΐου 1872. Διατύπωσε τις αρχές της μαθηματικής λογικής (1912), έγραψε «Εισαγωγή στη μαθηματική φιλοσοφία» (1918), «Προβλήματα φιλοσοφίας» (1942) και «Ιστορία της δυτικής φιλοσοφίας» (1945). Στα 1950, βραβεύτηκε με το Νόμπελ λογοτεχνίας αλλά, αργότερα, απολύθηκε από καθηγητής του Τρίνιτι Κόλετζ του Κέιμπριτζ και φυλακίστηκε δυο φορές. Αιτία το ότι ηγήθηκε στον αγώνα για τον πυρηνικό αφοπλισμό και αφιερώθηκε στην ειρηνιστική υπόθεση. Δημιούργησε το Δικαστήριο της Ειρήνης (με εικονικές δίκες) και τον Σύνδεσμο για την ειρήνη, με παραρτήματα σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα, ο Σύνδεσμος Νέων για την ειρήνη και τον αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσελ» ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '60. Καθιερώθηκε ο «Μαραθώνιος της ειρήνης» με πορεία από τον Μαραθώνα ως την Αθήνα. Από τους πρωτεργάτες του κινήματος της Ειρήνης στην Ελλάδα, ο παλιός βαλκανιονίκης και ανεξάρτητος βουλευτής της Αριστεράς,

Γρηγόρης Λαμπράκης, δολοφονήθηκε στις 22 Μαΐου 1963, στη Θεσσαλονίκη. Η δικτατορία του 1967 εξάρθρωσε τον Σύνδεσμο. Ο σερ Μπέρτραντ Ράσελ πέθανε το 1970.

1799: Πεθαίνει ο Πιέρ Μπομαρσέ, Γάλλος θεατρικός συγγραφέας. Έγινε διάσημος με τις κωμωδίες του «Ο Γάμος του Φιγκαρό» και «Ο Κουρέας της Σεβίλλης». Είχε γεννηθεί το 1732.

1866: Γεννιέται στη Γαλλία ο συνθέτης και πιανίστας, Ερίκ Σατί (μπαλέτο «Παράντ» σε συνεργασία με τον Ζαν Κοκτώ και τον Πάμπλο Πικάσο, «Σωκράτης» κ.ά.). Πέθανε την 1^η Ιουλίου 1925.

1897: Γεννιέται στην Ιταλία ο Φρανκ Κάπρα, Αμερικανός σεναριογράφος, σκηνοθέτης και παραγωγός. Κέρδισε τρία Όσκαρ για τις ταινίες του: «Συνέβη μια νύχτα», «Ο κ. Ντιντς πάει στην πόλη» και «Δεν μπορείς να το πάρεις μαζί σου», που γυρίστηκαν από το 1922 κι έπειτα. Πέθανε στις 3 Σεπτεμβρίου 1991.

1911: Πεθαίνει ο Γκούσταβ Μαλέρ, συνθέτης και ένας από τους μεγαλύτερους αρχιμουσικούς όλων των εποχών. Είχε γεννηθεί στις 7 Ιουλίου 1860.

1919: Γεννιέται η Βρετανίδα πρίμα μπαλαρίνα, Μαργκότ Φοντέιν. Ξεκίνησε την καριέρα της το 1934 και το 1962 άρχισε την πασίγνωστη συνεργασία της με τον Ρούντολφ Νουρέγιεφ.

1954: Αρχίζει να λειτουργεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

2020: Σε ηλικία 94 χρόνων, πεθαίνει ο διάσημος Γάλλος ηθοποιός, Μισέλ Πικολί («Η ωραία της ημέρας», «Το μεγάλο φαγοπότι» κ.ά.).